

Referanser: SKR 39/08, KM 11/08, SKR 30/10, KM 8/11, SKR 16/13, KR 49/13, SKR 05/15, SKR 36/15

Saksdokumenter:

Tittel	Dok. ID
statutter-for-samisk-kirkerad	1476607
valgeregler_mhr_bdr_2015_september_2014	1476608
Regler for valg av samisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet	1476609

Samisk kirkelig valg møte 2. høringsutkast

Sammendrag

Saken inngår i utredningen av et samisk kirkelig valg møte som tenkes etablert i forbindelse med de kirkelige valg 2019. Kirkerådets vedtak i sak KR 49/13 er utgangspunkt for utredningen. Formålet med saken som nå legges fram for Samisk kirkeråd er å forberede et høringsnotat som etter planen sendes på høring fjerde kvartal 2016.

Saksdokumentet legger opp til at Samisk kirkeråd på møtet 7.-8. mars avklarer spørsmål om (1) prinsipielt grunnlag for samisk kirkelig demokrati, (2) hvilke kirkelige valg skal samisk kirkelig valg møte ha en rolle i forhold til og hvordan og (3) begynner å avklare valg møtets eventuelle andre funksjoner.

Saken følger opp innspill fra Samisk kirkeråd til et første høringsutkast (jf. sak SKR 36/15).

Momentet om «samisk selvråderett» er tatt inn i en ny del om det prinsipielle grunnlaget for samisk kirkelig demokrati.

Avklaringen om at valg av samiske medlemmer til bispedømmerådene og valg av medlemmer til Samisk kirkeråd holdes adskilt, er nå lagt til grunn.

Ønsket om at valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd fortsatt foretas av Saemien Åålmege's medlemmer og derfor holdes utenom valg møtet, er lagt til grunn. Begrunnelsene er fortsatt med.

Det er lagt til grunn at samisk kirkelig valg møte, sammen med Kirkemøtet, gis en rolle i valget av medlemmer til Samisk kirkeråd. Alternativet om at samisk kirkelig valg møte alene velger Samisk kirkeråds medlemmer uten Kirkemøtets medvirkning, impliserer i praksis ny kirkeordning. Det ligger utenfor mandatet gitt av Kirkerådet i KR 48/13 å utrede dette.

Balanseringen av Samisk kirkelig valgmøte og Kirkemøtets rolle i valget av Samisk kirkeråds medlemmer tegnes ut i en «svak modell» og en «sterk modell» der det samiske valgmøtet i første tilfelle er forslagsstiller og i det andre tilfellet nominerer. Saksdokumentet anbefaler det siste som innebærer at samisk kirkelig valgmøte kommer med en tydelig tilråding til Kirkemøtet om Samisk kirkeråds medlemmer.

Saksdokumentet beskriver valgmøtets øvrige funksjoner, særlig for å kaste lys over relasjonen mellom valgmøtet og Samisk kirkeråd. I lys av dette taler argumentene for at Samisk kirkelig valgmøte involveres i valget av alle de 5 medlemmene av Samisk kirkeråd som i dag velges av Kirkemøtet.

Administrative og økonomiske konsekvenser for et fremtidig valgmøte beskrives i saken som legges fram i juni.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd viser til saksdokumentet og

- mener det beskrevne prinsipielle grunnlaget for samisk kirkelig demokrati vil være et godt utgangspunkt for høringsnotatet.
- anbefaler at valg av samiske representanter til de tre nordligste bispedømmerådene holdes adskilt fra valg av representanter fra disse områdene til Samisk kirkeråd.
- anbefaler at dagens ordning for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd opprettholdes, og at Samisk kirkelig valgmøte velger henholdsvis lulesamisk representant til Sør-Hålogaland bispedømmeråd og nordsamisk representant til Nord-Hålogaland bispedømmeråd.
- anbefaler at Samisk kirkelig valgmøte gis en rolle i valget av medlemmer til Samisk kirkeråd, og at dette søkes gjort i rammen av det som beskrives som en «sterk modell» i sakspapiret.
- anbefaler at Samisk kirkelig valgmøte involveres i valget av alle de 5 medlemmene i Samisk kirkeråd som i dag velges på Kirkemøtet.
- mener resonnementene i saksdokumentet om valgmøtes funksjoner utover valg gir et godt grunnlag for en tydeligere beskrivelse av valgmøtets rolle utover valgrelaterte funksjoner.

Saksorientering

A. Bakgrunn

Saken inngår i utredningen av et samisk kirkelig valg møte som tenkes etablert i forbindelse med de kirkelige valg 2019. Kirkerådet har i sak KR 49/13 bedt om en slik utredning:

Kirkerådet ber direktøren i samarbeid med Samisk kirkeråd utrede behovet for opprettelse av et valg møte som avholdes hvert 4. år. Utredningen bør vektlegge intensjonene i Strategiplan for samisk kirkeliv og hvilke roller et slikt møte kan ha, blant annet for styrking av det samiskkirkelige demokrati.

Formålet med saken som nå legges fram for Samisk kirkeråd er å forberede et høringsnotat som etter planen sendes på høring fjerde kvartal 2016.

Fremdriftsplan i utredningen fram mot høring

Saken inneholder komplekse problemstillinger og er en modnings sak. Et ferdig høringsdokument vedtas av Samisk kirkeråd og Kirkerådet først oktober 2016, noe som betyr at Samisk kirkeråd får anledning til å drøfte mer utviklede forslag til høringsdokument på rådsmøtet i juni og endelig i oktober 2016.

De spørsmålene som må utredes er tematisk inndelt i 6 spørsmål i skjemaet nedenfor. Høyre kolonne antyder en fremdriftsplan for når de enkelte spørsmålene bør få en avklaring i rådet.

Temaer som må avklares i utredningen av et samisk kirkelig valg møte	Fremdriftsplan for avklaringer
1. Hva er det prinsipielle grunnlaget for etablering av et samisk kirkelig valg møte?	Mars
2. Hvilke kirkelige valg skal samisk kirkelig valg møte ha en rolle i forhold til og hvordan?	Mars
3. Hva blir valg møtets eventuelle andre funksjoner?	Mars og juni
4. Hva er anbefalt nominasjonsprosess for de valgene som skal foretas?	Juni
5. Hvordan skal valg møtet sammensettes?	(Mars) juni og okt
6. Hva blir prosessen for oppnevning / valg av delegatene til valg møtet?	Juni og oktober
7. Økonomiske og administrative konsekvenser	Juni og oktober

For at utredningen av saken skal ha en fremdrift som sannsynliggjør høring i 4. kvartal d.å., mener sekretariatet det er viktig at Samisk kirkeråd på rådsmøtet 7.-8. mars lander de to første temaene, noe som sakspapiret inviterer til.

Sakspapiret går også et stykke på vei i å besvare spørsmål 3 om valg møtets eventuelle andre funksjoner. Sekretariatet ønsker her å få en avklaring av hvorvidt rådet gir tilslutning til resonnementene i sakspapiret på dette punktet som grunnlag for en enda tydeligere beskrivelse til rådsmøtet i juni d.å.

Tidligere behandling i Samisk kirkeråd

Samisk kirkeråd har hatt saken til behandling to ganger tidligere. I sak SKR 5/15 vedtok Samisk kirkeråd milepæler, framdriftsplan og hovedproblemstillinger for den videre utredningen av saken. I sak SKR 36/15 drøftet rådet en første utkast til utredning av saken og fattet følgende vedtak:

Samisk kirkeråd viser til saksdokumentets redegjørelse for hvilke kirkelige valg et Samisk kirkelig valg møte potensielt kan tenkes en rolle i forhold til, og til den vurderingen som gis av ulike alternativer.

Samisk kirkeråd ber om at sekretariatet innarbeider momentene fra samtalen i rådet i

saksfremlegget som legges fram på neste møte.

Samisk kirkeråd ber om at samisk selvråderett gjenspeiles i dokumentet.

Samisk kirkeråd ber om at valgmøtets øvrige funksjoner beskrives nærmere til neste møte, da dette har relevans for vurderingen av valgmodell.

Vedtaket i sak SKR 36/15 er lagt til grunn i saksdokumentet som nå legges fram for rådet, og det redegjøres kort for de endringer som er gjort siden sist.

- Anliggendet om «samisk selvråderett» er nå innarbeidet i en ny Del 1 nedenfor om prinsipielt grunnlag for samisk kirkelig demokrati. Denne delen er basert på resonnementer som allerede er etablert i de sentralkirkelige råd gjennom Strategiplan for samisk kirkelig og veivalgsaken.

Del 2, som redegjør for hvilke kirkelige valg samisk kirkelig valgmøte skal ha en rolle i og hvordan, er en del omarbeidet på følgende punkter:

- Avklaringen fra sist rådsmøte om at valg av samiske medlemmer til bispedømmerådene og valg av medlemmer til Samisk kirkeråd holdes helt adskilt, er nå lagt til grunn.
- Rådet ga tilslutning til at sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd kan foretas av Saemien Åålmege's medlemmer, og dermed holdes utenom valgmøtet. Dette er nå lagt til grunn, men begrunnelsene for dette er fortsatt med.
- Med hensyn til valg av Samisk kirkeråd er dagens ordning (valg utelukkende i Kirkemøtet) tatt bort som alternativ i tråd med signaler fra rådet. En valgordning som i ulik grad kombinerer valg i samisk kirkelig valgmøte og valg i Kirkemøtet er nå beskrevet nærmere.
- Ett alternativ som ble løftet fram i rådets drøftinger i mars, og som ikke ble avklart, var om valg av Samisk kirkeråd eventuelt kan foretas helt uten Kirkemøtets medvirkning, evt. at bare SKRs leder velges av Kirkemøtet. I samråd med Kirkerådets sekretariat er det enighet om at en slik valgordning ikke vil samsvare med Samisk kirkeråds status som Kirkemøtets organ. Forslaget har dermed kirkeordningsmessige konsekvenser og ikke bare valgordningsmessige. Å endre kirkeordning ligger utenfor det mandatet som Kirkerådet har gitt for utredningen i sak KR 49/13. Et eventuelt ønske om at Samisk kirkeråd ikke skal velges av Kirkemøtet er derfor en egen politisk sak, som ligger utenfor rammen av denne utredningen. Av den grunn er ikke dette alternativet drøftet nærmere i Del 2 nedenfor.
- Rådet mente på sist møte at en nærmere beskrivelse av valgmøtets øvrige funksjoner vil ha relevans for vurderingen av valgmodell. Det var særlig drøftingen av valget av det sørsamiske medlemmet til Samisk kirkeråd som var bakgrunn for denne poengteringen. Samisk kirkelig valgmøtes øvrige funksjoner er nå beskrevet i et eget punkt (DEL 2, B.b). Her er det lagt særlig vekt på å se på hvordan de funksjonene som kan tenkes tillagt valgmøtet kaster lys over relasjonen mellom Samisk kirkeråd og valgmøtet. Valgordningen bør sees i forhold til dette.

B. Utredning på vei mot høringsnotat

DEL 1 - PRINSIPIELT GRUNNLAG FOR SAMISK KIRKELIG DEMOKRATI

Den samiske dimensjonen i kirke demokratiet har ifølge Strategiplan for samisk kirkelig en særskilt minoritetspolitisk begrunnelse (kap. 5.17). Dette må gjøres relevant i drøftingen av et fremtidig Samisk kirkelig valgmøte for Den norske kirke.

Arbeidet med samisk kirkeliv i Den norske kirke er begrunnet i samenes situasjon som urfolk i Norge. Grunnloven § 108a slår fast at «Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.» Denne bestemmelsen reflekterer internasjonal folkerett som gir urfolk et særskilt minoritetsvern med en kollektiv rett til medbestemmelse og selvbestemmelse i saker som angår dem selv.

Medbestemmelse handler om deltakelse og påvirkningsmulighet i beslutningsprosesser. Samisk medbestemmelse i kirkedemokratiet sikres i dag blant annet gjennom særskilt samisk representasjon i de tre nordligste bispedømmerådene og Kirkemøtet. Selvbestemmelse forutsetter at det finnes egne demokratiske myndighetsrom der samer selv gis ansvar og mulighet til å utforme sitt eget kirkeliv (jf. KM 15/90), og begrunner eksistensen av organ som Samisk kirkeråd og Saemien Áálmege. Prinsippene om selvbestemmelse og medbestemmelse er ikke bare relevant som begrunnelse av eksistensen av egne samisk representasjon og egne samiskkirkelige organ i kirkedemokratiet. De samme prinsippene bør også legges til grunn i de valgordninger som leder fram til valget av slike representanter og organ.

I Strategiplan for samisk kirkeliv er følgende fire dimensjoner forutsatt for arbeidet med å styrke den samiske dimensjonen i kirkedemokratiet: (1) en demokratisk kultur, (2) soknet som grunnleggende organisatorisk enhet, (3) enkeltmedlemmenes plass og innflytelse og (4) det samiske folkets rett til med- og selvbestemmelse. Mens de tre første punktene er hentet fra dokumentet *Styrket demokrati i Den norske kirke* og gjelder for Den norske kirke generelt, er den fjerde dimensjonen eksplisitt lagt til i Strategiplan for samisk kirkeliv når samisk kirkedemokrati drøftes.

I arbeidet med å styrke den samiske dimensjonen i kirkedemokratiet må det gjøres avveininger mellom de 3 første og den 4 dimensjonen nevnt ovenfor. For eksempel oppfylder dagens valg av Samisk kirkeråd i Kirkemøtet de tre første kriteriene, men i liten grad det siste.

En demokratisk struktur, soknet som grunnleggende organisatorisk enhet og enkeltmedlemmenes plass og innflytelse er altså ikke tilstrekkelig for å sikre samisk med- og selvbestemmelse i kirken. Det må legges inn særskilte minoritetspolitiske og urfolksrettslige hensyn. Dette er relevant for når rollene til et fremtidig Samisk kirkelig valg møte for Den norske kirke skal drøftes.

Det er også naturlig å se Kirkemøtets ansvar for å «verne og fremme samisk kirkeliv» i henhold til kirkeloven § 24 annet ledd som en del av det prinsipielle grunnlaget for saken.

DEL 2 - HVILKE KIRKELIGE VALG SKAL VALGMØTET HA EN ROLLE I, OG HVORDAN?

Et fremtidig Samisk kirkelig valg møte utredes i relasjon til to kirkelige valg: (1) valg av samiske representanter til de tre nordligste bispedømmerådene og Kirkemøtet og (2) valg av medlemmer til Samisk kirkeråd.

I Strategiplan for samisk kirkeliv (kap. 5.17 Samisk kirkedemokrati) er valg av nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk representant til de tre nordligste bispedømmerådene og Kirkemøtet vurdert samordnet med valg av nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk representant til Samisk kirkeråd. I så tilfelle ville de tre nevnte samiske representantene i bispedømmerådene automatisk blitt medlemmer av Samisk kirkeråd.

Samisk kirkeråd har drøftet denne muligheten (SKR 36/15) og konkludert med at det ikke er tilrådelig at disse vervene slås sammen. Fra et demokratisk synspunkt betraktes det som en fordel at den samiske representasjonen i kirkedemokratiet fordeles på flere personer. Ved å holde vervene fra hverandre unngår man at noen føler man møter med bundet mandat fra det andre rådet. Det bidrar dessuten til at arbeidsbyrden holdes på et nivå som det er realistisk å rekruttere til og ivareta på en god måte.

Samisk kirkeråd anbefaler at valg av samiske representanter til de tre nordligste bispedømmerådene holdes adskilt fra valg av representanter fra disse områdene til Samisk kirkeråd.

A. Valg av samiske representanter til bispedømmerådene og Kirkemøtet

Det velges i dag særskilt én nordsamisk representant til Nord-Hålogaland bispedømmeråd, én lulesamisk representant til Sør-Hålogaland bispedømmeråd og én sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd. Disse blir automatisk medlemmer av Kirkemøtet.

For hvert av de to nordligste bispedømmene oppnevnes det i dag 10 samiske elektorer (valgmenn) som forestår valget av samisk medlem til sine respektive bispedømmeråd. Det er stor enighet om behovet for å erstatte elektorordningen med en bedre valgordning, og dette er den direkte bakgrunnen for opprettelsen av et Samisk kirkelig valg møte. I Nidaros bispedømme er elektorordningen allerede erstattet med en ordning der medlemmene i Saemien Åålmege, den samiske menighetene i sørsamisk språkområde, velger den sørsamiske representanten.

Det er behov for å avklare hvorvidt Samisk kirkelig valg møte kun skal være involvert i valget av nordsamisk og lulesamisk representant til Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland bispedømmeråd, eller om det også skal være involvert i valget av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd.

Et argument for det første er at det i dag er etablert en velfungerende ordning for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd. Her kan alle medlemmer i Saemien Åålmege over 15 år stemme ved valget (i dag 432 personer), dvs. langt flere enn dersom valget skulle skjedd ved et samisk kirkelig valg møte. I høringen om veivalg for fremtidig kirkeordning for Den norske kirke har Nidaros bispedømmeråd sagt at man ikke ønsker noen ny ordning for valg av sørsamisk representant, og Saemien Åålmege har uttalt at det vil være et tilbakeskritt for Saemien Åålmege om den sørsamiske representanten utpekes på et felles Samisk kirkelig valg møte.

Det må imidlertid vurderes om et eventuelt unntak for valg av sørsamisk medlem til Nidaros bispedømmeråd ville kunne (1) svekke argumentene for eksistensen av et eget Samisk kirkelig valg møte; eller (2) bli et argument mot representasjon fra sørsamisk kirkelig på et Samisk kirkelig valg møte. Hadde Samisk kirkelig valg møte kun kommet sammen for å velge de tre samiske representantene til bispedømmerådene / Kirkemøtet er dette en aktuell problemstilling. Dersom valg møtet i tillegg gis en rolle i valget av 5 medlemmer til Samisk kirkeråd, og tillegges andre oppgaver i tråd med intensjonene i Strategiplan for samisk kirkelig, kan eksistensen av et Samisk kirkelig valg møte der sørsamisk kirkelig er representert fortsatt forsvares.

Samisk kirkeråd anbefaler at dagens ordning for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd opprettholdes, og at Samisk kirkelig valg møte velger henholdsvis lulesamisk representant til Sør-Hålogaland bispedømmeråd og nordsamisk representant til Nord-Hålogaland bispedømmeråd.

B. Valg av Samisk kirkeråd

a. Balansering av Samisk kirkelig valg møtes og Kirkemøtets roller i valg av Samisk kirkeråd

Samisk kirkeråd består av 7 medlemmer der 5 i dag velges av Kirkemøtet og de resterende 2 velges av henholdsvis Bispemøtet og Sametinget. Ordningen der Bispemøtet og Sametinget velger hver sin representant forutsettes videreført. Det som drøftes nedenfor er derfor valgordningen for de resterende 5 medlemmene av Samisk kirkeråd som i dag velges av Kirkemøtet. Dette gjelder

- leder
- 1 representant fra Nord-Hålogaland bispedømme
- 1 representant fra Sør-Hålogaland bispedømme
- 1 representant fra Nidaros bispedømme

- 1 representant fra de øvrige bispedømmene

Kirkeordningen setter noen grenser for hvor langt man kan gå i utformingen av ny valgordning for valg av Samisk kirkeråd. Drøftingen nedenfor forutsetter at Samisk kirkeråds kirkeordningsmessige status som Kirkemøtes organ for samisk kirkeliv opprettholdes. Dette forutsetter at Kirkemøtet fortsatt må ha en rolle i valget av Samisk kirkeråd. I utformingen av en ny valgordning finnes det imidlertid rom for i større grad å tydeliggjøre intensjonen med Samisk kirkeråd som samenes organ i Den norske kirke.

Dagens valgordning, der Kirkemøtet velger disse medlemmene, tydeliggjør Samisk kirkeråds status som Kirkemøtets fagorgan for samisk kirkeliv og urfolksspørsmål. Svakhetheten er at valgordningen i liten grad gjenspeiler intensjonen om Samisk kirkeråd som et representativt organ for samene i Den norske kirke. Med henvisning til den prinsipielle refleksjonen i Del 1 kan man si at den fjerde dimensjonen i det samiske kirkedemokratiet – dvs. det samiske folkets rett til med- og selvbestemmelse – i liten grad reflekteres i dagens valgordning.

Dette begrunner rimeligheten av at Samisk kirkelig valg møte gis en rolle i valget av medlemmer til Samisk kirkeråd, sammen med Kirkemøtet. Dette vil i tillegg til å være minoritetspolitisk og urfolksrettslig begrunnet, også bidra til å styrke Samisk kirkeråds legitimitet internt i samisk kirkeliv og kommunisere tydeligere enn før at Samisk kirkeråd er et representativt organ for samene i Den norske kirke.

Kombinasjonen av demokratisk forankring både i et Samisk kirkelig valg møte og i Kirkemøtet kan tenkes i ulike varianter. En «svak modell» (fra et samisk synspunkt) vil være at det samisk kirkelige valg møtet kun fremmer kandidater som Kirkemøtet velger blant; altså vil valg møtet kun ha status som forslagsstiller. En «sterk modell» vil være at det samisk kirkelige valg møtet fremmer et ferdig forslag på medlemmer til Samisk kirkeråd, som Kirkemøtet (normalt) slutter seg til og formelt velger. Her vil valg møtet i praksis få en rolle som vanligvis forbindes med en nominasjonskomite. En slik «sterk modell» innebærer at Kirkemøtet mottar en tydelig tilråding basert på avstemming i Samisk kirkelig valg møte.

Sekretariatet anbefaler at rådet slutter seg til følgende formulering:

Samisk kirkeråd anbefaler at Samisk kirkelig valg møte gis en rolle i valget av medlemmer til Samisk kirkeråd, og at dette søkes gjort i rammen av det som ovenfor er beksrevet som en «sterk modell».

b. Relasjonen mellom valg møtet og Samisk kirkeråd i lys av valg møtets øvrige funksjoner

Et samisk kirkelig valg møte for Den norske kirke vil være bredt sammensatt. Strategiplan for samisk kirkeliv antyder at Saemien Åålmege, alle menigheter i forvaltningsområdet for samisk språk, alle prostier i det samiske bosettingsområdet og samisk kirkeliv i Sør-Norge bør være representert. Videre antydes det at Samisk kirkeråds medlemmer og de samiske representantene i de tre nordligste bispedømmene bør være representert på møtet.

Sammensetningen av valg møtet må bli gjenstand for særlig drøfting siden, og tas ikke opp i dette saksdokumentet. Poenget nå er at de som kommer sammen til valg møtet antakelig vil utgjøre den mest representative forsamlingen for samisk kirkeliv i Den norske kirke som helhet. I lys av dette er det naturlig å drøfte hvilke andre funksjoner som kan legges til valg møtet enn de som knytter seg til valg.

Kirkerådet har i sak KR 49/13 sagt at utredningen av et samisk valg møte bør vektlegge intensjonene i Strategiplan for samisk kirkeliv og hvilke roller et slikt møte kan ha. Dette impliserer også funksjoner ut over de valgtekniske. Strategiplan for samisk kirkeliv sier følgende om dette:

Et samisk kirkemøte kan videre tenkes å utvikles til en arena for å drøfte viktige temaer, spørsmål og veivalg for samisk kirkeliv og fremme samhandling og dialog mellom lokalt,

regionalt og sentralt nivå i samisk kirkeliv, og mellom de ulike regionene i samisk kirkeliv. En modell er at et slikt møte fungerer som en type representantskap for samisk kirkeliv i Den norske kirke.

Mens Strategiplan for samisk kirkeliv her bruker ordet «kirkemøte», bruker utredningen konsekvent uttrykket «valgmøte». Som nevnt handler saken nå om å utvikle bedre *valgordninger* for det samiske kirkedemokratiet og ikke om å skape et nytt organ innenfor Den norske kirkes *kirkeordning*. Denne presiseringen bryter ikke med intensjonene i strategiplanen, men snarere tydeliggjør disse.

At et samisk kirkelig valgmøte ikke blir et formelt kirkelig organ i kirkeordningsmessig mening, er imidlertid ikke til hinder for at et slikt valgmøte kan «utvikles til en arena for å drøfte viktige temaer, spørsmål og veivalg for samisk kirkeliv og fremme samhandling og dialog mellom lokalt, regionalt og sentralt nivå i samisk kirkeliv», slik strategiplanen uttrykker det.

Dersom så samisk kirkelig valgmøte tillegges en slik rolle, blir det naturlig at valgmøtes funksjon som samdrøftingsarena gjennomtenkes i relasjon til Samisk kirkeråds særlige ansvar for å «fremme, verne og samordne samisk kirkeliv i Den norske kirke» (jf. SKRs statutter). Sagt med andre ord, Samisk kirkeråd bør ha en definert rolle i forhold til valgmøtet og motsatt.

I dag har Samisk kirkeråd en tydelig forsamling å svare for i Den norske kirke som helhet, nemlig Kirkemøtet. Det finnes imidlertid ingen representativ forsamling for samisk kirkeliv som Samisk kirkeråd kan snakke til og der rådet må redegjøre og svare for sitt arbeid. Det er grunn til å tro at samhandlingen og dialogen mellom lokalt, regionalt og sentralt nivå i samisk kirkeliv ville tjent på at en slik arena hadde eksistert, og et samisk kirkelig valgmøte ligger nærmest til å fylle et slikt behov.

Et samisk kirkelig valgmøte for Den norske kirke forutsettes holdt hvert 4. år. Møtet vil antakelig avvikles 2. tertial året før et nytt Samisk kirkeråd velges av Kirkemøtet. Det sittende Samisk kirkeråd har på dette tidspunktet vært virksomt i drøyt 3 år. Det ville antakelig vært meningsfullt for Samisk kirkeråd å avlegge en rapport til samisk kirkelig valgmøte om utviklingen i arbeidet med samisk kirkeliv i denne treårsperioden, og ha en dialog med valgmøtet om status og utvikling. Det kunne også vært mulig å invitere til en samtale om viktige oppgaver og strategiske veivalg fremover. Valgmøtet ville på denne måten kunne bli en viktig arena for å motta signaler fra ulike deler av samisk kirkeliv, uten at valgmøtet gis mandat til å instruere Samisk kirkeråd.

I tråd med et slikt resonnement ville Samisk kirkelig valgmøte hatt en *rådgivende funksjon* i saker som berører samisk kirkeliv i Den norske kirke, primært i forhold til Samisk kirkeråd. Det bør være mulig å tilkjenne valgmøtet en slik funksjon uten at valgmøtet gis offisiell status som et eget kirkelig organ.

Valgmøtets funksjon som samdrøftingsorgan for samisk kirkeliv ville dessuten kunne støtte møtets offisielle funksjon som valgmøte da funksjonen som samdrøftingsarena for saker av betydning for samisk kirkeliv vil utgjøre en relevant kontekst for de valgrelaterte funksjonene.

Når Samisk kirkelig valgmøte i avstemming skal gi en tydelig tilråding til Kirkemøtet om hvem som egner seg best som medlemmer i Samisk kirkeråd, er det relevant at en slik avstemming sees i lys av en bevisstgjort samtale om hva som er nøkkelutfordringer for samisk kirkeliv. Dette har relevans for alle de 5 medlemmene som skal velges, og særskilt med hensyn til valget av leder for Samisk kirkeråd.

At valgfunksjonen ved et samisk kirkelig valgmøte utøves i en slik ramme ville tydeliggjort Samisk kirkeråd som et nasjonalt representativt organ for samene i Den norske kirke og dermed også rådets løpende ansvar overfor denne helheten når man blir valgt. At Samisk kirkeråd rapporterer tilbake til denne forsamlingen ved valgmøtet 4 år senere gir således mening.

Sekretariatet ønsker å vite i hvilken grad rådet slutter seg til resonnementene om valgmøtes andre funksjoner og forståelsen av relasjonen mellom Samisk kirkeråd og valgmøtet.

c. Relasjonen mellom valgmøtet og Samisk kirkeråd – og relevans for valg av sørsamisk medlem

Inntrykket fra rådsmøtet i mars var at det i Samisk kirkeråd var stor enighet om at Samisk kirkelig valgmøte må være tydelig involvert i valget av medlemmer til Samisk kirkeråd. Det gjenstod imidlertid som et åpent spørsmål hvorvidt dette burde omfatte alle de 5 medlemmene som i dag velges av Kirkemøtet, eller om valget av det sørsamiske medlemmet til Samisk kirkeråd burde unntas. Rådet mente at en nærmere beskrivelse av valgmøtets øvrige funksjoner er relevant for å konkludere dette spørsmålet. En slik beskrivelse er nå gitt ovenfor på en måte som kaster lys over relasjonen mellom Samisk kirkeråd og valgmøtet. I fortsettelsen gjøres dette relevant for vurderingen av om også den sørsamiske representanten til Samisk kirkeråd bør inngå i valgprosessene på Samisk kirkelig valgmøte.

Saemien Åålmegeeraerie har i høringssvaret om Veivalg for fremtidig kirkeordning gitt uttrykk for at et tilsvarende unntak som for valg av sørsamisk representant til bispedømmerrådet også bør gjøres for valg av sørsamisk medlem til Samisk kirkeråd. Sekretariatet mener Saemien Åålmegees argumentasjon av flere grunner ikke står like sterkt her som med hensyn til valg av sørsamisk medlem til bispedømmerrådet.

Den mest tungtveiende grunnen etter sekretariatets mening er at bispedømmerrådene og Samisk kirkeråd er to ulike typer organer. Mens bispedømmerrådene er regionale organer (selv om medlemmene også blir medlemmer av Kirkemøtet), er Samisk kirkeråd et sentralkirkelig og nasjonalt organ. Den siste typer organ har i langt større grad et helhetskirkelig ansvar enn de regionale.

Samisk kirkeråds helhetskirkelige ansvar reflekteres i dag ved at valget er forankret i organet som tydeligst bærer helhetskirkelig ansvar i Den norske kirke, nemlig Kirkemøtet. Et tilsvarende resonnement kan gjøres i relasjon til et Samisk kirkelig valgmøte. At valg av Samisk kirkeråd forankres i denne forsamlingen vil i større grad tydeliggjøre det helhetskirkelige ansvaret som Samisk kirkeråd bærer overfor samisk kirkelig i Den norske kirke. Når samisk kirkelig nå skal gis en sterkere rolle i valgordningen for Samisk kirkeråd, er det derfor et rimelig argument at dette forankres i et nasjonalt møte for samisk kirkelig som mest mulig tilsvarer Kirkemøtet.

Dette taler etter sekretariatets mening for at det er et poeng at *alle* de 5 medlemmene i Samisk kirkeråd som formelt velges av Kirkemøtet, samtidig bør fremmes samlet av et Samisk kirkelig valgmøte. Dette er også mest naturlig i lys av den rollen som valgmøtet eventuelt gis som samdrøftingsarena for samisk kirkelig i Den norske kirke, der Samisk kirkeråd kan avgi rapport til og inngå i dialog med den samiskkirkelige forsamlingen som har lagt premissene for valget av rådet.

Dersom valgprosessen for sørsamisk representant til Samisk kirkeråd holdes utenom det samisk kirkelige valgmøtet, til forskjell fra valget av de andre representantene til Samisk kirkeråd, vil dette etter sekretariatets mening kunne være til hinder for at Samisk kirkelig valgmøte kan opparbeide seg en samlende samiskkirkelig legitimitet i relasjon til Samisk kirkeråd.

Sekretariatet ønsker å vite om rådet støtter at utredningen i fortsettelsen legger til grunn at Samisk kirkelig valgmøte involveres i valget av alle de 5 medlemmene i Samisk kirkeråd som i dag velges på Kirkemøtet.

C. Økonomiske/administrative konsekvenser

Å avklare økonomiske og administrative konsekvenser ved etableringen av et Samisk kirkelig valgmøte for Den norske kirke er et viktig punkt i utredningen. Det forutsettes at økonomiske og administrative konsekvenser er tegnet ut i saksdokumentet som legges fram for Samisk kirkeråd i juni 2016.

